

12 Duurzaam slootbeheer

Introductie

Sloten komen in het hele land voor, waaronder veel in gebieden met veen- en zeekleibodems. Afhankelijk van hun breedte, diepte en profiel kunnen deze sloten van belang zijn voor soorten als krabbenscheer, fonteinkruid, zwanenbloem, grote modderkruiper en bittervoorn. Naast de minimumeisen die het waterschap stelt aan het onderhoud van sloten (de Keur) kan zorgvuldig en gefaseerd beheer van de sloot de ecologische waarde ervan versterken.

Ten behoeve van de flora en fauna in de sloot blijft ieder jaar een deel van de vegetatie in de sloot staan, het is dus niet aan te raden om iedere sloot in het gebied volledig te schonen. Baggerspuiten is bedoeld om delen van de sloot op diepte te houden. In dit beheerpakket moet dat met de baggerpomp, niet met de maaikorf, omdat dan de bodemvegetatie te veel beschadigd wordt.

Ecologisch slootschonen – foto Chantal Bekker op <https://www.boerennatuur.nl/actueel/ecologisch-slootschonen-in-het-agrarisch-natuur-en-landschapsbeheer/>

Beheer

Beheereisen

- **Pakket a:** Jaarlijks is op minimaal 5% tot maximaal 75% van de eenheid of het leefgebied onder beheer geschoond waarbij de bagger vanuit het waterelement op aangrenzende landbouwgrond gespoten.
- **Pakket b:** Minimaal 25% tot maximaal 75% van de eenheid of van het leefgebied onder beheer is jaarlijks geschoond dan wel geschoond en gemaaid dan wel gemaaid.
- **Pakket b:** Snoeiafval is verwijderd of op rillen gelegd in het element en/of maaiafval is verwijderd.

Aanvullende beheervorschriften in overleg met het Hoogheemraadschap van Delfland:

- **Pakket a:** Werkzaamheden worden alleen 'indien nodig' uitgevoerd. Hierbij is de minimale leggerdiepte van de watergang leidend. In de praktijk betekent dit meestal éénmaal per twee tot drie jaar baggeren. Dit gebeurt volgens het slotenplan dat door het Collectief wordt opgesteld.
- **Pakket a:** Brede sloten worden ongeveer één keer per vier-vijf jaar gebaggerd i.c.m. ecologisch slootschonen. Dit gebeurt volgens het slotenplan dat door het Collectief wordt opgesteld.
- **Pakket a:** Wanneer er gebaggerd wordt, dan is dat in de periode 15 juli – 1 november. Wanneer het gewenst is om in de periode 1 juni – 15 juli te baggeren, dan moet worden uitgesloten dat soorten zoals de bittervoorn en/of grote modderkruiper voorkomen. Baggeren in deze periode is alleen toegestaan na overleg met de ecooloog van Vockestaert/het Collectief.
- **Pakket a:** De sloot (het water) is minimaal 2 meter breed en loopt tijdens het baggeren niet droog.
- **Pakket a:** Er wordt niet gezogen binnen 60 cm vanaf de kant. Bij brede sloten (7-8 m) zijn twee voren toegestaan, anders één voor.
- **Pakket a:** Bij sloten met een forse lengte wordt 50% wel en de aansluitende 50% van de lengte niet baggeren vanuit de kwetsbaarheid van de bittervoorn en het risico van droogtrekken van de sloot.
- **Pakket a:** In doodlopende sloten wordt altijd naar de open einden van een watergang toegewerkt zodat er een vluchtweg is voor de dieren.
- **Pakket a:** Er vinden geen baggerwerkzaamheden plaats bij temperaturen van het water hoger dan 25 graden.
- **Pakket a:** Tijdens de uitvoering van werkzaamheden wordt gelet op de aanwezigheid van de grote modderkruiper. Indien deze in de bagger wordt aangetroffen dan is het zaak deze direct in de betreffende watergang terug te zetten.
- **Pakket a:** Er komt geen bagger terecht in de slootkant.
- **Pakket a:** Er wordt gebaggerd in mozaïekvorm (volgens het slotenplan), dus niet alles in één jaar, maar ieder jaar een deel van de sloten.
- **Pakket a:** Indien maaien van de taluds/schonen (later in het jaar) nodig is, wordt daar waar de baggerpomp is ingezet het maaien/sloten zo uitgevoerd dat het wortelstel behouden blijft.
- **Pakket b:** De meest geschikte periode van slootschonen is 1 september – 1 november.
- **Pakket b:** Sloten worden gefaseerd geschoond. Dat betekent het ene jaar de ene kant, het andere jaar de andere kant. Dit gebeurt volgens het slotenplan dat door het Collectief wordt opgesteld.
- **Pakket b:** Bij het slootschonen wordt gebruik gemaakt van een maaikorf of een eco-reiniger. Andere slootreinigingsapparatuur kan ook gebruikt worden mits het bodemprofiel, inclusief de wortels van waterplanten in de sloot, niet beschadigd wordt.
- **Pakket b:** Indien vogelnesten worden aangetroffen, dan moet minimaal 5 meter rondom het nest ongemoeid blijven voor de periode dat het nest in gebruik is.
- **Pakket b:** Het is van belang dat een deel van de slootvegetatie blijft staan. Dat betekent globaal dat sloten gedurende vier jaar met de korf geschoond worden boven de bodem en vanaf één kant. Een smalle sloot wordt het vijfde jaar dieper geschoond met de korf, inclusief bagger. Een brede sloot kan in het vijfde jaar uitgediept worden met de baggerpomp.
- **Pakket b:** Het slootvuil wordt boven de insteek neergelegd, dit biedt slootdieren de gelegenheid terug te kruipen in de sloot. Na een paar dagen wordt het afgevoerd om te voorkomen dat er andere dieren (insecten, kleine zoogdieren, e.a.) inkruipen en tegen verruiging.

- **Pakket b:** Eventueel wordt het slootmaaisel verwerkt in het naastgelegen perceel d.m.v. de wallenvrees. (Doe dit binnen enkele dagen, anders worden dieren die in het slootvuil zijn gekropen gedood.
- **Pakket b:** Slootvuil niet neerleggen in onbemeste randen, zoals de verplichte bufferstroken langs sloten.
- **Pakket b:** De oever en sloot worden niet bemest, er wordt geen mest gedumpt en er wordt niet gebrand.

Adviezen

- **Pakket b:** Gebruik geen Hemos vanwege de grote zuigkracht waarmee het slootleven wordt opgezogen en op het perceel geblazen.

Pakketvarianten

12a Baggeren met de baggerpomp

12b Ecologisch slootschonen

Meldingen

Uitgevoerd beheer binnen 14 kalenderdagen na uitvoeringsdatum melden bij het Collectief.